

FOTOGRAFIA – ÎNTRE MEȘTEȘUG ȘI ARTĂ (Introducere în studiul evoluției fotografiei în Republica Moldova)

Viorica NASTAS, Constantin SPÎNU

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: Acest studiu reprezintă o incursiune în domeniul evoluției fotografiei din Republica Moldova, având drept scop familiarizarea cu acest gen al activității umane, urmând ca studiile și analiza subiectului să continue ulterior. Evoluția artei fotografice din țară poate fi urmărită în cadrul muzeelor naționale, arhivelor, bibliotecilor, unde sunt conservate principalele dovezi ale dezvoltării fotografiei pe meleagurile noastre.

Cuvinte cheie: aparat fotografic, fotografie, tehnică fotografică, artă, imagine, culoare, mijloc de expresie.

Istoria îi atribuie anului 1928, meritul de început al primelor expoziții de fotografie în R. Moldova. În acest context menționăm că albumele cu fotografii au apărut mult mai târziu. În anii 1980, Pavel Balan și Vlad Druk, publică albumul „Poliptic moldav”, încorporând imagini fotografice care reprezintă edificii arhitecturale puțin cunoscute și mostre de obiecte de artă populară. Apariția albumului „Acasă” (anul 1991) de Mihail Potârniche, a marcat o nouă etapă în dezvoltarea fotografiei în Moldova.

Nu poate fi negată contribuția a mai multor personalități, care pe multiple căi, au dezvoltat și promovat pe parcursul a mai multor decenii tehnica fotografiei în Moldova. Acestea au contribuit notoriu, la constituirea unui vast tezaur imagistic de o inestimabilă valoare, immortalizând multiple evenimente din istoria națională fără de care, cunoștințele noastre, ale celor de azi, despre oameni și istorie ar fi mult mai vagi și confuze. Printre acestea pot fi menționate cele mai importante personalități ale branșei fotografice naționale cum sunt: Ernest Mecinic, Boris Capnin, Ion Chibzi, Mihai Potârniche, Serghei Cartașov, Iurie Foca, Petru Cazacu, Igor Zenin, Oleg Caneev, Pavel Balan, Vlad Druc, Iulian Sochircă, Valeriu Volontir, Vasile Gaidiș, Ion Dogaru, Andrei Mardare, Tudor Iovu, Dumitru Doru, Natalia Chiose, Valeriu Coricimari ș.a. Primii dintre acestea – Ernest Mecinic, a reprezentat Republica Moldova la expozițiile fotografice din fosta U.R.S.S.

Pornind de la etimologia cuvântului *fotografie*, care are originea de la două cuvinte provenite din limba greacă: *fotos* (φωτος) – *lumină*, și *grafein* (γραφειν) – *desen, scris*, literalmente se poate traduce prin *a desena cu lumină*. Majoritatea surselor bibliografice [1-4] cataloghează termenul de *fotografie* ca având o triplă semnificație în vorbirea curentă:

- tehnică care poate crea imagini sub acțiunea luminii;
- imagine obținută prin această tehnică;
- **ramură a artei grafice care folosește această tehnică.**

Contextul ultimei afirmații din clasificarea de mai sus, conduce spre abordarea fotografiei din Republica Moldova, ca branșă și modalitate importantă de «a surprinde timpul într-o succesiune de momente» [3], urmând a transmite informații vizuale, considerate instrumente de comunicare și expresie estetică.

Deci, **Fotografia este un puternic mijloc de comunicare**, o reprezentare vizuală directă a unui obiect sau eveniment. Atât timp, cât cineva are de comunicat ceva prin intermediul fotografiei, aceasta poate fi considerată drept branșă ce *comunică prin intermediul unui limbaj specific acesteia*.

Dacă analizăm istoria și dezvoltarea artei fotografice din Republica Moldova, constatăm cu siguranță că aceasta a fost influențată de evenimentele petrecute în diferite perioade ale timpului. Pe parcursul timpului, la nivel mondial, fotografia a evoluat considerabil, dezvoltându-se în trei direcții principale:

- reducerea duratei de expunere / mărirea sensibilității filmului sau a plăcii;
- mărirea stabilității imprimării;
- simplificarea aplicării tehnicilor de fotografiat.

În Republica Moldova la fel, evoluția fotografiei se datorează în mare parte perfecționării tehnicii fotografice, a materialelor fotosensibile și a simplificării procedeelelor de lucru.

Fotografia fiind o meserie, o profesie, pe parcursul deceniilor tot mai mult a însoțit multiple reguli de constituire a imaginii, împrumutându-le pe acestea din domeniul artelor vizuale tradiționale, evoluând ea însăși de la îndeletnicire la artă.

Actualmente, se poate afirma precum că FOTOGRAFIA are multiple calități grație cărora poate fi considerată ca branșă a artelor vizuale, îmbinând tehnici și cunoștințe din ce în ce mai rafinate și viziuni artistice moderne.

Astfel, principiile specifice de orchestrare a imaginii fotografice sunt:

- ✓ organizarea în plan a imaginii;
- ✓ organizarea în adâncime a acesteia;
- ✓ perspectiva;
- ✓ relieful (plastica imaginii);
- ✓ liniile, suprafețele, volumele;
- ✓ culoarea.

Sunt importante caracteristicile de bază ale fotografiei:

Autenticitatea – o calitate unică a fotografiei în comparație cu celelalte forme de reprezentare vizuală, (o singură fotografie din război este mai convingătoare decât pagini scrise despre tragedia războaielor).

Puterea de șoc – este o însușire a imaginii care-l forțează pe privitorul unei publicații să observe, în mod conștient, o fotografie. În invazia de imagini, o fotografie trebuie să fie cu totul neobișnuită pentru a atrage privirile. Puterea de șoc este una dintre calitățile esențiale ale unei fotografii valoroase. Dar pentru a produce efectul dorit asupra privitorului, o fotografie trebuie să mai aibă încă două însușiri esențiale: putere emoțională și conținut.

Puterea emoțională – este o noțiune mai greu de definit în termeni preciși. Dacă o fotografie posedă putere de șoc va fi sesizată de mulți privitori, unii dintre aceștia vor fi impresionați grație înțelesului și sentimentelor pe care le trezește, apoi alții vor rămâne intacti grație lipsei de sensibilitate și lipsei unui anumit grad de cultură.

Mesajul (conținutul) – este o calitate care poate fi încorporată în fotografii într-o varietate aproape nelimitată. O fotografie cu un anumit mesaj, servește în calitate de puternic instrument pentru a trezi reacția publică. O fotografie devine cu atât mai interesantă și mai plăcută, cu cât are un conținut mai adecvat imaginii și corespunde intereselor spirituale ale societății. Astfel, fotografiile cu subiecte interesante, prezentate cu fantezie, pot stimula dezvoltarea imaginației și chiar mentalității.

Este indispensabilă afirmația, că trăim într-o lume a imaginilor. Dacă inventarea tiparului a propulsat gândirea abstractă, avansând cunoașterea la un grad superior în comparație cu percepția nemijlocită a realității și a comunicării verbale, fotografia contemporană a impus expresia imaginii prin care se comunică informații despre lume și evenimente. Din acest punct de vedere **fotografia, chiar de la începuturile ei, a înregistrat istoria și prezența fizică a omului mai detaliat decât alte forme de artă.**

Concluzii

Fotografia este o branșă a activității umane chemată să exprime și să reprezinte lumea înconjurătoare. În prezent, fotografia este bine definită atât ca formă a artei, cât și ca unealtă esențială în comunicare și cercetare. Aproape toate muzeele prezintă expoziții de fotografie, iar valoarea practică a ei este demonstrată în numeroase domenii.

Fotografia profesională include o mare varietate de stiluri și teme, dar, la general, aceasta poate fi clasificată ca fiind realistă, mimetică și artistică. Nefiind o invenție autohtonă, fotografia a fost adusă, utilizată, practică și dezvoltată în Republica Moldova, cu începere din secolul al XIX-lea, de oameni care au deprins-o ca meserie și pentru care aceasta a însemnat preponderent meșteșug.

Actualmente, câștigându-și locul în familia artelor vizuale, fotografia se întâlnește în muzee și galerii alături de pictură, sculptură și alte specii ale artelor contemporane. În acest domeniu, fotografia este unul dintre cele mai utilizate branșe artistice.

Bibliografie

1. <http://ro.wikipedia.org/Articol> de calitate
2. <http://www.foto.md/Fotografia zilei>
3. www.ro.scribd.com. Micu, Dan - *Semiotica Imaginii vizuale*.
4. <http://potarniche.arta.md/Harta> site Uniunea Artiștilor Plastici din Republica Moldova